

VÆLKOMIÐ TJALDRIÐ

Grækarismessa er 12. mars.
Grækarismessa er nevnd eft-
ir Grækarisi Mikla páva, sum
doyði 12. mars í 604. Á grækar-
ismessu siga vit, at tjøldrini koma, hóast
tey ofta kunnu vera at síggja væl fyrr.

VÍKINGAR Í 10 ÁR

10 ár eru liðin síðan Karlamagnus og Hallgrím tóku saman
lógvatak – síðani Líf og Gí lögdu saman besta liðið til Víking.
Og væl hevur hepnast: 2 FM gull, 5 steypa gull, 5 stór
steypa gull. Eisini hevur felagið vunnið bæði størsteypið og
Løgmansteypið til ognar. Harumframt hevur besta mansliði
vunnið seg víðari og sett føroyska fót bóltssøgu úti í europa.

29 fólkk doyðu í tveimum skalva- lopum í Gerðum

**Bóndahúsini í Gerð-
um fórust tvær
ferðir av skalvalopi,
12. mars, á grækar-
ismessu, í 1745, tá 9
fólk doyðu, og aftur
á grækarismessu í
1765, 20 fólk doyðu**

Gerðar er býlingur í
Klaksvík, uppi við Borð-
oyarvík.

Bóndahúsini í Gerð-
um fórust tvær ferðir
av skalvalopi, 12. mars, á
grækarismessu, í 1745, tá
9 fólk doyðu, og aftur á
grækarismessu í 1765, tá
20 fólk doyðu.

Seinnu ferðina vórðu
húsini ikki bygd aftur
á sama stað men flutt
longur oman í bøn.

Í 1945 – á 200 ára deg-
num eftir fyrra skalva-
lopið – varð minnis-
varði settur á staðið, har
bóndahúsini uppruna-
liga stóðu, til minnis
um teirra, sum lótu lív í
skalvalopunum báðum.
Á minnisvarðanum
stendur:

*Til minnis um skalva-
lopini oman úr Gerðalið
á grækarismessu 1745
og 1765
Sjá frágreiðing á
Vártingi og í kirkjubók
Ættarmenn settu
steinin 12. mars 1945*

William Heinesen doyði á 12. mars

**Á grækarismessu
í 1991 andaðist
William Heinesen,
rithøvundur og
myndlistamaður,
91 ára gamal**

William Heinesen vaks
upp í Havn. Sum elsti
sonur handilsmann og
reiðara varð hann settur
í keypmanslæru í Keyp-
mannahavn. Men hug-
urin at skriva og tekna
fekk hann tíðliga at fara
undir listaligar royndir,

og fyrsta yrkingasavn
hansara kom út longu í
1921. Hann leitaði skjótt
heim aftur og búði so í
Havn alt sítt liv.

Tá Jóannes helt hvørkra- tak um donsku tjóðina

Hann kundi fella Poul Nyrup Rasmussen og stjórn hansara eftir fólka-
tingsvalið 11. mars í 1998. Tí tá fólkatingsvalið varð uppgjørt,
hevði føroyski Javnaðarflokkurin valdið at gera av, hvør skuldi stýra
Danmark, Poul Nyrup Rasmussen ella Uffe Ellemann-Jensen

Eiríkur Lindenskov

Bankakreppan, sum tók seg
upp á heystið í 1992, tá Sjó-
vinnubankin fór av knóra-
num og varð bjargaður, og
aftur í januar í 1993, tá Føroya
Banki fór sama veg, var byr-
janin til, at viðurskiptini mill-
um Føroyar og Danmark
kølnaðu álvarsliga.

Tað merktist, at handfar-
ingin hjá stjórnini – fyrst
borgarligu Schlüther-stjórn-
ini og seinni javnaðarstjórn-
ini hjá Poul Nyrup Rasmus-
sen ikki var serliga rímulig
– sæð við føroyskum eygum.

Partabrævabýtið í banku-
num fór fram á vári í 1993,
meðan Marita Petersen var
løgmaður – og er tað í hesum
sambandi, at føroyingar
rættuliga kenna seg snýttar.

Hetta førði til, at viður-
skiftini millum danska og
føroyska Javnaðarflokkin
nærmast vóru fryst. Javn-
aðarflokkurin í Føroyum
hevði altíð verið partur av
danska Javnaðarflokkinum,
tá flokkurin hevði umboð í
Fólkattinginum.

Tá Atli Dam sat í fólka-
tinginum í 1993-94 var
hann soleiðis partur av
tingbólkinum hjá danska
Javnaðarflokkinum, men
viðurskiptini vóru ikki góð.
Flokkurin misti umboðið á
valinum 21. september í 1994.

Tá fólkatingsval varð
skrivað út í 1998 gjørdi Javn-
aðarflokkurin skjótt greitt, at
flokkurin fór at standa fríur
á fólkatíngi – og at flokkurin
ikki fór at luttaka í donskum
innanríkispolitikki. Hetta
fekk Poul Nyrup Rasmussen
at vita, tá hann í janur í 1998
vitjaði í Føroyum.

Í valstríðnum fekk hann
aftur staðfest støðuna hjá
flokksfeløgnum í Føroyum,
og tá tað vísti seg, at boð
vóru eftir føroyska fólka-
tingsmanninum, skuldi
stjórnin hava meiráluta eftir

Viðurskiptini vóru sera køld millum danska og føroyska javnaðarflokkin í 1998. Javnaðarflokkurin
boðaði til fólkatingsvalið í 1998 frá, at flokkurin fór ikki at taka lut í donskum innanríkispolitikki.
Men tað gjørdist luturin hjá Jóannesi Eidesgaard at gera av, at Nyrup-stjórnin kundi halda fram

valið í 1998, fekk Poul Nyrup
Rasmussen aftur somu boð.

Men Javnaðarflokkurin
gjørdi tó greitt, at hann fór
ikki at fella eina javnaðar-
stjórn.

Tá valúrslitið var greitt,
vísti tað seg, at munurin
millum borgarliga veingin og
vinstraveingin var so tepur,
at føroyski fólkatingsmað-
urin kundi avgera, hvørja
stjórn danir skulu hava.

Tí stóð Jóannes Eides-
gaard í eini tvístøðu – um
hann skuldi fella Nyrup og
trúgva upp á Uffe Elleman-
Jensen – ella um hann skuldi
samráðast við Nyrup til tess
at vita, um hann kundi fáa
eina tilsøgn – føroyingum til
fyrirums, og aftur tryggja
stjórnini grundarlag – uttan
at vera partur av stjórnini
ella partur av danska Javn-
aðarflokkinum.

Hósdagin 19. mars –
átta dagar eftir valið, var
so fundur á hægsta stigi í
høvuðssætinum hjá danska
Javnaðarflokkinum í Keyp-
mannahavn, har Jóannes
Eidesgaard, formaður Javn-
aðarflokkinum, og Marita

Petersen, fyrrverandi for-
kvinna og lögmaður, hittu
Poul Nyrup Rasmussen og
leiðsluna í danska Javnaðar-
flokkinum. Nógvir fjølmiðlar
fylgdu samráðingunum –
eisini Sosialurin, sum var á
staðnum.

Á hesum samráðingar-
fundi fekk Javnaðarflok-
urin tilsøgn frá Poul Nyrup
Rasmussen upp á øll málini,
sum flokkurin hevði biðið
um at fingið viðgjørd.

Jóannes Eidesgaard vildi
ikki beinanvegin siga, um
hann hevði fingið nógv
burtúr.

– Hatta venda vit aftur
til, tá samráðingarnar hava
verið, segði hann við Sosi-
alin hendan dagin í 1998 –
sum legði afturat, at verður
úrslitið ikki nógv gott, kann
Jóannes Eidesgaard fram-
vegis fella Nyrupstjórnina.

Hetta var av sonnum
høgt politiskt spæl frá
nýggja fólkatingsmanni-
num hjá føroyska Javn-
aðarflokkinum, sum tó segði,
at hetta bara var talan um
at føra realpolitikk. Jóannes
Eidesgaard feldi ikki

Nyrupstjórnina. Men tað gav
at bíta, tá fólkatingsformað-
urin skuldi veljast. Stjórn-
arflokkarnir skutu upp at
velja Birte Weiss úr Javnað-
arflokkinum til forkvinnu,
meðan andstøðan skjeyt
upp at velja Ivar Hansen úr
Vinstraflokkinum.

Tá atkvøðast skuldi, stóð
á jøvnum, 89-89. Og meðan
allur linsur og øll eygu peik-
aðu á nýggja føroyska fólka-
tingsmannin, trýsti hann á
gula knøttin, blankt-knøttin.

Tað merkti, at stjórnar-
flokkarnir ikki vunnu at-
kvøðugreiðsluna, men at
lutakast nú skuldi vera, um
Birte Weiss ella Ivar Hansen
skuldu stýra Fólkattinginum
næstu fyra árin.

Ivar Hansen vann at-
kvøðugreiðsluna, og Birte
Weiss mátti noyðast við 1.
forkvinnusessin.

Hetta var fyrsta beinleiðis
politiska avleiðingin av
stíðnum millum flokkarnar
báðar, danska og føroyska
javnaðarflokkin.